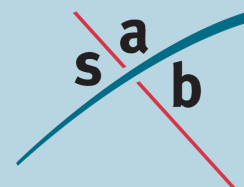

quick scan flora en fauna

Gertrudisdal te Dommelen

Gemeente Valkenswaard

Datum: 5 maart 2012
Projectnummer: 100738

INHOUD

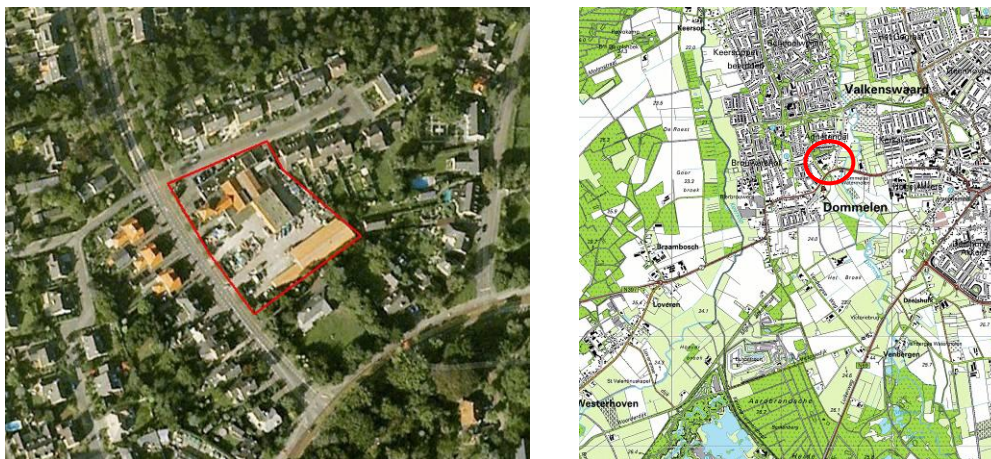
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	3
2	Toetsing	5
2.1	Onderzoeksmethodiek	5
2.2	Beschermde gebieden	5
2.3	Voorkomen van beschermde soorten	6
3	Conclusie	10
3.1	Gebiedsbescherming	10
3.2	Soortenbescherming	10
3.3	Zorgplicht	11
3.4	Aanbevelingen	11

Bijlage 1: literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Dommelen (gemeente Valkenswaard, provincie Noord-Brabant) is op de hoek van de Norbertusdreef en het Gertrudisdal de realisatie van een aantal woningen beoogd. De bestaande bebouwing zal hiervoor worden gesloopt. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB).

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare verspreidingsgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Dommelen ligt ten westen van Valkenswaard en ten zuiden van Veldhoven, in het zuidoosten van de provincie Noord-Brabant. Dommelen ligt ingeklemd tussen de waterlopen de Dommel en de Keersop. De directe omgeving wordt gekenmerkt door agrarische gronden en bosgebieden. Het plangebied is gelegen in het zuidoosten van Dommelen, aan de rand van de bebouwde kom en op korte afstand van de rivier de Dommel. In het zuiden en oosten grenst het plangebied aan percelen met een woning en bijbehorende tuin. In het noorden vormt de straat Gertrudisdal de grens van het plangebied en in het westen de Norbertusdreef.

Het volledige plangebied bestaat uit verharding en bebouwing, dat toebehoort aan een bouwbedrijf. De bebouwing bestaat uit drie loodsen die dienen voor opslag, waarvan er één een open kapschuur is. Verder zijn er twee aaneengeschakelde schuren aanwezig die dienst doen als zagerij/werkplaats, een kantoorpand en een woonhuis met bijbehorende garage. Verder vindt er buiten op het terrein opslag van materialen plaats. Er zijn geen watervoerende elementen aanwezig in het plangebied en een paar hagen van coniferen vormen het enige aanwezige groen. Voor de beoogde plannen wordt de bestaande bebouwing gesloopt, waarbij de woning mogelijk behouden blijft. Op deze locatie is de realisatie van een aantal woningen beoogd.

Afbeelding 2: Globale indruk huidige situatie plangebied; kantoor (linksboven), woning (rechtsboven), loodsen (midden), werkplaats (linksonder) en overzicht terrein (rechtsonder) (Foto's SAB, 2010).

2 Toetsing

2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB Arnhem B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 21 december 2010 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

2.2 Beschermd gebied

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft de rivier de Dommel. Deze rivier maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 150 meter afstand. De Dommel valt in het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux" onder het habitattype "beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)" (H3260a). De belangrijkste bedreigingen voor dit habitattype zijn normalisatie van de waterloop en eutrofiëring en vertroebeling van het water. Met de beoogde plannen zijn dergelijke effecten niet aan de orde. Andere effecten zoals verdroging zijn niet te verwachten gezien de afstand, de huidige functie van het plangebied en tussenliggende elementen (bebouwing, straat). Deze tussenliggende elementen voorkomen bovendien uitstraling van licht en geluid naar de Dommel. In dit Natura 2000-gebied komen de volgende habitatrichtlijnsoorten voor: Gevlekte witsnuitlibel, Beekprik, Bittervoorn, Kamsalamander en Drijvende waterweegbree. Negatieve effecten op deze strikt beschermde soorten die mogelijk in of rondom de Dommel voorkomen zijn niet te verwachten vanwege bovenstaande redenen.

2.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. Het dichtstbijzijnde element behorende bij de EHS is de Dommel en ligt op ongeveer 150 meter afstand (hemelsbreed gemeten). De Dommel is in het kader van de EHS aangewezen als Beek/Rivier/Waterloop met natuurvriendelijke oevers. Indirecte negatieve effecten op deze beek zoals eutrofiëring, verdroging, of uitstraling van licht en geluid zijn ge-

zien de afstand, tussenliggende elementen en de beoogde ontwikkeling niet te verwachten. Negatieve effecten van de beoogde plannen op de EHS zijn niet te verwachten.

2.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of versterking (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is in zijn huidige situatie bijna volledig verhard. Groene elementen zijn aanwezig in de vorm van tuinen. Hierdoor is de aanwezigheid van bijzondere groeiplaatsen (uitgezonderd varens) voor de meeste soorten uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen strikt beschermde varensoorten in het plangebied aangetroffen. Op basis van voorstaande is het onwaarschijnlijk dat in het plangebied strikt beschermde vaatplanten aanwezig zijn.

Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft. Negatieve effecten op strikt beschermde planten zijn met de plannen niet te verwachten.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn enkele rommelhoekjes aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europaea*) niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

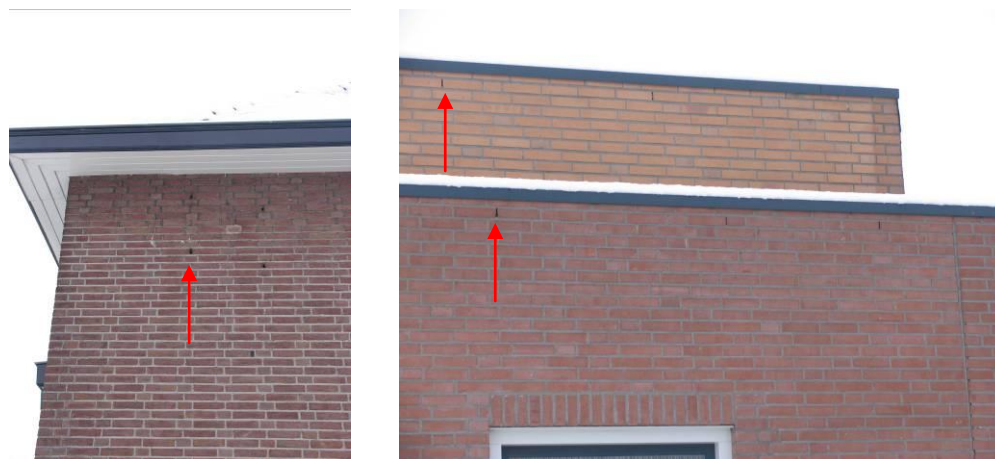
Sporen en individuen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied. Op basis van verspreidingsgegevens, intensief gebruikte omgeving en afwezigheid van ruigere, natuurlijkere elementen is de aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren niet te verwachten in het plangebied. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwwonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen jaarrond beschermd zijn.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

Gebouwbewonende soorten vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbepinning, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Alle bebouwing binnen het plangebied wordt gesloopt, waarbij mogelijk alleen het woonhuis blijft behouden. Een deel van de bebouwing is geschikt om vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te herbergen. Het kantoorpand en het woonhuis beschikken over spouwmuren, die door middel van open stootvoegen toegankelijk zijn. Vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn bij voorbaat niet uit te sluiten binnen het plangebied.

Afbeelding 3: Mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (foto's SAB 2010).

Boombewonende soorten vleermuizen

Boombewonende soorten vleermuizen worden gevonden in holtes en spleten in bomen en achter loshangende schors. Binnen het plangebied komen geen grote bomen voor, waardoor vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn uit te sluiten. Negatieve effecten op boombewonende vleermuizen zijn uit te sluiten.

Vliegroutes

Binnen het plangebied en in de directe omgeving zijn geen groene lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als vaste vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten op vaste vliegroutes zijn met de beoogde ontwikkelingen bij voorbaat uit te sluiten.

2.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de vogelsoorten Koolmees (*Parus major*) en Ekster (*Pica pica*) waargenomen. Aangetroffen soorten zijn niet jaarrond beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Nestlocaties of andere sporen van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangekomen in en nabij het plangebied. Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom en het ontbreken van grote bomen, worden nesten van roofvogels en uilen niet verwacht binnen het plangebied. Nestlocaties van huismussen worden binnen het plangebied niet verwacht vanwege het ontbreken van sporen en het gebruik van grotendeels platte dakpannen, golfplaten en platte daken. Volgens de gegevens van www.waarneming.nl komen soorten als de Huismus en Gierzwaluw ook niet voor in het plangebied. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet te verwachten. De kans is bovendien groot dat het plangebied in de toekomstige situatie geschikter is voor een soort als Huismus.

2.3.5 Amfibieën

Binnen en direct nabij het plangebied komen geen watervoerende elementen voor. Om deze reden worden negatieve effecten op voortplantingslocaties van strikt beschermde amfibiesoorten niet verwacht. Voor algemeen voorkomende soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën zijn met de beoogde plannen niet te verwachten.

2.3.6 Reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich vooral op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de Ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (verhard erf, bebouwing) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen worden niet verwacht.

2.3.7 Vissen

In het plangebied komen geen watervoerende elementen voor. Strikt beschermde vissoorten kunnen op basis hiervan worden uitgesloten.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

3 Conclusie

Het plangebied betreft een terrein op de hoek van de Norbertusdreef en het Gertrudisdal te Dommelen (gemeente Valkenswaard, provincie Noord-Brabant). Op deze locatie is de bouw van een aantal woningen beoogd. Voor deze ontwikkeling wordt de bestaande bebouwing gesloopt. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft de rivier de Dommel. Deze rivier maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 150 meter afstand. De Dommel valt onder het habitatype "beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)". De belangrijkste bedreigingen voor dit habitatype zijn normalisatie van de waterloop en eutrofiëring en vertroebeling van het water. Met de beoogde plannen zijn dergelijke effecten niet aan de orde gezien de afstand, de huidige functie van het plangebied en tussenliggende elementen (bebouwing, straat).

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), waardoor geen sprake is van directe aantasting van de EHS. De Dommel, gelegen op 150 meter afstand, is in het kader van de EHS aangewezen als Beek/Rivier/Waterloop met natuurvriendelijke oevers. Indirecte negatieve effecten op deze beek zoals eutrofiëring, verdroging, of uitstraling van licht en geluid zijn gezien de afstand, tussenliggende elementen en de beoogde ontwikkeling niet te verwachten. Negatieve effecten van de beoogde plannen op de EHS zijn niet te verwachten.

Voor dit plan is geen sprake van een vergunningsaanvraag in het kader van de NB-wet.

3.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Een aantal van de gebouwen (kantoorpand, woonhuis) beschikt over spouwmuren die door middel van open stootvoegen toegankelijk zijn. Om die reden zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. Voor deze soorten geldt, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een onthefpingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet.

Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar gebouwbewonende vleermuizen.

Onderzoekperiode:

- Vleermuizen: globaal half mei tot eind juli (kraamverblijven) en half augustus tot eind september (paarverblijven).

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht, zodat het effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en/of compenserende maatregelen gevraagd. De mitigerende maatregelen dienen altijd voorafgaand aan de ingreep te worden gerealiseerd.

3.3 Zorgplicht

Een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet is altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in de nieuw te bouwen woningen;
- het planten van bomen en struweel voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste is, ecologisch gezien, om inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten te gebruiken;

- de toekomstige bebouwing geschikt maken voor de Huismus en Gierzwaluw. Deze soorten gaan steeds verder achteruit in Nederland en voor deze soorten zijn gemakkelijk enkele maatregelen te treffen. Hierbij kan men denken aan het plaatsen van neststenen (Gierzwaluw), nestpannen (Huisumus en Gierzwaluw) of vogelvide (Huisumus). Bronnen: www.gierzwaluw.com en www.monier.nl

Bijlage 1: literatuurlijst

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Provincie Brabant, CD-ROM. Rekening houden met Habitatrichtlijnsoorten in Noord Brabant.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.gierzwaluw.com

www.monier.nl